

**CONCILIO||RVM QVATVOR GENE=||ralium. Niceni.
Constantinopolitani. Ephesini. et Calce=||donensis. Que
diuus Gregorius magnus tanq[uam]|| quatuor Euangelia
colit ac veneratur.||**

Merlin, Jacques

Coloniae, 1530

VD16 M 4842

Co[n]ciliu[m] Toletanu[m] septimu[m].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72934](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72934)

si vult tãto expiari piaculo quasi proprii pris eius vlcisat interitũ. In cuius defenſiõis auxiliũ vniuerſi regni Gothoꝝ cõſentiat fortitudo. Si aut̃ deſidia cauſa, & minori zelo, tã funeſtum noluerit vindicare ſcelus, ſint oẽs ex noſtra ſnia opprobrium cæteris gentibus.

XIX ¶ His oĩbus rite diſpoſitis, & diurna collatõe deliberatis, bñdictionẽ, gloriã & honore inuifibili oĩm autori repẽdimus luminũ patri, & in cõſeruandis eius imploramus opẽ ſuffragij, vt cõſtitutionibus noſtris robur tribuat, ſeu virtutẽ, fragilitatẽq; humanã huic diſpoſitioni reddat efficacẽ, i. ſalubrẽ, vt nõ iudicet þuaricatricẽ. Nos ergo oia ſuſcripta omni autoritate priſcoꝝ canonũ ſubſcriptiõe nra firmamus, & grã agimus chriſtianiſſimo & glorioſiſ. Chintillano principi nro, cuius ſtudio aduocati & inſtãtia collecti ſumus. Cuius volũtas p̄bata ordinatio extitit religioſa, donet ei dñs optimo principi diurnũ in ſeculo p̄ſenti triũphũ, & in parte iuſtoꝝ p̄petuũ regnũ, felicibusq; annis felix ipſe in lõga felicitate fruãt, & diuinã dexterã p̄tectiõe vbiq; muniat. Ego Silua, & ſi indignus, eccleſiã eþs Narbonẽſis, i his cõſtitutiõibus à nobis æditis ſubſcripſi. Silũ & alij eþi ſubſcripſerũt, nũero trigintaſeptem.

Incipiunt capitula concilij ſeptimi Toletani.

¶ De refugis atq; p̄fidis clericis, ſiue laicis.	1	¶ De exactiõe eccleſiã Gallitiã p̄uincia	4
¶ De languoris euentu miniſtrantium clericorum.	2	¶ De reclusis inhoneſtis, ſiue vagis.	5
¶ De exequijs morientis epiſcopi.	3	¶ De contuicinis epiſcopis in vrbe regia com morandis.	6

Incipit concilium ſeptimum Toletanum. XXX

epiſcopoꝝ, Anno ſexto Cindafundi regis, Era. DC LXXX. quinto Calen. Nouẽbris.
¶ Capitalum primum.

Vm in noie ſanc̄te trinitatis, pro qbũsdã diſciplinis eccleſiaſticis tã nra deuotione q̄ ſtudio ſereniſſimi, & amatoris Chriſti Chindafundi regis nri apud Toletanã vrbe cõuẽtus adeſſet, cõpetenter viſum eſt mutua collatiõe decernere, q; ſolicite cõſeruãdũ & p̄ſentibus & futuris cõmodis nimitũ vt cõfidimus pro deſſe cõſtabit, magisq; ſemp eſt magnopere prouidẽdũ quicq; eccleſiaſticis moribus, vel publicã vtilitati, ſine qua quierĩ nõ viuimus, opportunũ eſſe p̄pendit. Nã licet & ante cõſtitutiones canonũ exiſtãt, quã ad omnẽ poſſint correptionẽ ſufficere, ſi q; eas dignetur libẽter attẽdere, tanto tñ luminis claritas amplius emicat, q̄to fuerit ſtudioſius ſãpiſſime tractata. Non paꝝ proficit ad emẽdationẽ multoꝝ, ſi ea q̄ conſtituta ſunt p̄ fraternã collationẽ ad memoriã reducant, ſi illa etiã adijciant, quã aut deeſſe vident, aut oĩno conſtituenda cõpetẽter exiſtimant. Quis em̄ neſciat quanta ſint haecenus p̄ tyrannos, & refugas transferẽdo ſe in externas partes illicite p̄petrata, & q̄ nephanda eoꝝ ſuperbia iugiter frequẽtata quã & patriã diminutionẽ afferret, & exercitui Gothoꝝ indefinẽtem laborẽ imponeret, qd ſiquẽdẽ laicoꝝ in ſania fuiſſet factũ, tolerandũ à nobis forſitan aliquotiẽs videret. Illud tñ eſt vehemẽtiũ ſtupẽdũ, qd peius eſt tãtã religionis propoſito in hac interdũ p̄ſumptiõe p̄cipites efferunt, vt ad nõ leuẽ cõfuſionẽ noſtrã p̄tineat, ſi res vllatenus remaneat, quã & mũdana lege & eccleſiaſtica cõuenit diſciplina corrigere. Ideoq; placuit nũc concordia ſnia deſinire, vt quiſq; in ordine clericatus à maxio gradu vſq; ad minimũ cõſtitutus in alienã gẽtis regionẽ ſe quacũq; occaſiõe trãſduxerit, vt exinde ſupbiẽdo vel redditũ ſuũ vel q̄dlibet aliud videãt expetere, ſiue etiã qd gẽti Gothoꝝ, vel priã vel regno ſpecialr̄ ſub hac occaſiõe poſſit nocere vel fieri diſpoſuerit, vel aliq̄tenus fecerit, ſed & q̄cũq; talibus cõſcius reperit, eiſq; vel cõciliũ vel opẽ adminiſtrare cognoscit, q̄liter aut ad gentẽ alienã fugã appeteret, aut in malis q̄ coeperãt p̄duraret, ſeu quãcũq; læſionẽ gẽti Gothoꝝ vel patriã aut principi poſt fugã inferreret, atq; i ea dẽ prauitate p̄ſeueraret, quiſq; hoc feciſſe diſciscit, iſte ita indubitãter omni honoris ſui gradu priuet, vt locũ eius in quo miniſtrauerat alter cõtinuo p̄petim regẽdũ accipiat. Ipſe vero trãſgreſſor ſub poenitẽtia conſtitutus, ſi reminiscẽs mali qd fecerat vſq; in diẽ mortis ſuã reſiſtiſſime poenituerit, in ſolo tantũ ſine cõmunio ei danda eſt, ita vt anteq; ſinis eius tẽpus adueniat. Si quisq; ſacerdotũ etiã ordinãte ei principe cõmunicare cõſenſerit, particeps criminis illius effectus, anathema fiat in perpetuũ, ac ſimili cũ eo cui cõmunicauerit ſnia condemnet, qm̄ potestate principis nullus ſacerdotũ in hoc præbere debet aſſenſum, vnde vel periuriũ videatur incurrere. Vel (q̄d abſit) ſi quicunq; catholicã fidei þuaricator princeps surrexerit, ſacerdos nullatenus fauore principis, vel terrore à rectã credulitatis lumine ad tenebras cogat reuertit. Sic em̄ nec ſup annexa capitula vel imperijs principũ, vel terroribus oportebit vnq; euacuare, q̄a nouimus oẽs pene Hispaniã ſacerdotes, oẽsq; ſeniores, vel iudices ac cæteros hoies officij Palatini iuraſſe, atq; ita nũc legibus decretũ fuiſſe, vt nullus refuga vel p̄fidus q̄ contra gẽtem

Concilium Toletanū septimum.

gentē Gothorū vel patriā seu regē agere in alterius gētis societate se trāsdūcere reperit, integritate reꝝ suarū nullatenus reformetur, nisi forsitan principes humanitatis aliqd psonis talibus impartire voluerint, q̄ tñ non amplius q̄ vigesimā partem reꝝ ei perfidus extitit de rebus vnde rex elegerit tribuēdi potestate habebit. Sed q̄a plerofq̄ clericos instātis leuitatis interdū prauitatis p̄sumptio ita eleuat, vt p̄termiffa ordinis sui grauitate, ac polliciti sacramenti immemores, cōstante principe, cui fidē seruare promiserāt in alterius electionē temeraria leuitate cōsentiant. Abrogari decet hanc oīno licentiā, & à nostro consortio penitus extirpari, ita vt si quicūq̄ laicos quandoq̄ intra fines patriæ Gothorū superbiens regni apicē sumere fortasse tentauerit, eiꝝ clericos q̄libet adiutoriū vel fauorē p̄stiterit, atq̄ hūc q̄ super bire videtur ad eandē regni ambitionē p̄ualente delicto puenire cōtigerit, ex eo quodā die, vel tempore eundē ep̄m, vel cuiuslibet ordinis clericū excōmunicatū manere perpetim oportebit, q̄ tali se scelere implicauit, tñ si propter improbitatē principis, cui inique consensit nō potuerit instātia sacerdotū à cōione suspendi, saltē si superstitē post eiꝝ obitū tēpus inuenerit superiori anathematis correptioni subiaceat, & quicūq̄ illi p̄ter in vltimo vitæ suæ fine (si tamen eū legitime p̄cēnitere probauerit) cōmunionis grām cōsenserit impendendā. Nobis interim ratio persuasit synodali sup hoc constitutione decernere, vt quicūq̄ etiā laicos interdicitis capitulis hoc in aduersitatē gentis, aut patrię potestatisue regię in externas partes se cōferēdo vel talibus opē p̄bendo noxius fuerit vltra repertus, nō solū (vt dictū est) oīm reꝝ suarū proprietate priuet, sed & perpetua excōmunicatione dānet, & nunq̄ illi, nisi in vltimo mortis suæ tēpore cōmuniō tribuat, excepto si cōionis eius remediū vel eos, de quibus supra traximus, imploratione sacerdotū apud principē fuerit impetratū. Nam si in derogationem aut cōtumeliā principis reperiāt aliquis nequiter loqui, aut in necē regis, seu direptionē intendere, vel cōsensum p̄bere, nos quidē huiuscemodi excōicatione dignū censemus, vtrum tamen fit illi quandoq̄ cōmunicandū pietati principis decernendū relinquimus, cuius proculdubio potestatis est subiectos culpas misericordię iudiciꝝ sententia tēperare. Contestamur autē clementissimos principes, & per ineffabile diuini nominis sacramentū obtestantes vnanimiter obsecramus, ne quandoq̄ abfꝝ iusta (vbi necesse fuerit) imploratione sacerdotali excōmunicationis huius sententiā à perfidis clericis, vel laicis ad externas partes se transferentibus vel consensum p̄bentibus quacunq̄ temeritate suspendant, nā hoc magis vtilitatibus videtur ferre consultū si constitutionis nostrę forma seruet. Execrandū anathema fiat, & velut p̄uaricator catholicę fidei semp ad dñm reus existat quicunq̄ regū deinceps canonis huius cēsuram in quocunq̄ crediderit, vel permiserit violandum.

C II. ¶ Nihil cōtra ordinis statutū temeritatis ausu p̄sumat, neq̄ illa q̄ summa veneratione cēsent, vel minimo p̄sumptionis tactu soluant, cū ad hoc tantū fieri iussa sunt ne interrupta nocant, vel languoris prouentu robore salutis priuet natura. Non ergo fragilitati solū cōsulit humanæ, sed etiā sacris mysterioꝝ dei prouidet haberi sollicitudinē. Censuimus ergo cōuenire, vt cū à sacerdotibus missarū tēpore sancta mysteria consecrant, si egritudinis accidit cuiuslibet euētus quo cceptū nequeat consecrationis expleri mysteriū, sit libesꝝ episcopo, vel presbytero alteri consecrationē exequi officij ccepti. Non em̄ aliud ad supplementum initiatis mysterijs cōpetit q̄ aut incipientis, aut sublequētis completa bñdictione sacerdotis, quia nec p̄fecta videri possunt, nisi p̄fectionis ordine compleant. Dum em̄ sumus oēs vnum in Christo, nihil contrariū diuersitas format, vbi efficacīā prosperitatis vnitas fidei representat, quod etiā consultū cuncti ordinis clerici indiuiduum esse sibi non ambigant, sed (vt p̄missum est) p̄cedētibus libēter alij pro completō succedant, nec tamē quod natura languoris causa consultur in p̄sumptionis pernitē conuertatur. Nullus post cibū potumq̄ quēlibet mimū sumptum missas facere, nullus absq̄ patienti prouētū molestiæ ministri vel sacerdos cum cēperit imperfecta officia p̄sumat omnino relinquere. Si quis hæc temerare p̄sumperit excōmunicationis snām sustinebit.

D III. ¶ Ea quę competunt honestati contingit sæpe quorundā defidia non impleri. Proinde q̄a notū est q̄ dignitas in exequijs moriētis ep̄i ex canonibus conseruet traditione mortis antiqui, hoc tantū adijcimus, vt si quis sacerdotū secundū statuta concilij Valētini ad humana decedētis episcopi mēbra venire cōmonitus pigra voluntate distulerit, appellantis clericis obeuntis episcopi apud synodū, siue apud metropolitanū episcopum tēpore anni vnus non faciēdi missam, nec cōmunicandi habeat omnino licentiā. Presbyteri autē siue ceteri clerici, quibus maior honoris locus apud eandē ecclesiā fuerit cuius sacerdos obierit, sed omni solitudine pro exequijs aut iam mortui, aut continuo antistitis morituri ad cōmonēdum tardū inueniantur, aut per quamcunq̄ molestiam animi id negligere comprobētur, totius anni spatio ad p̄cēnitentiam in monasterijs deputentur.

¶ Inter

III. ¶ Inter cætera deniq; q̄ cōi cōsensu nos cōferre cōpetēter oportuit, q̄rimonias etiā par
 rochianoꝝ presbyteroꝝ Gallitiæ prouinciæ solertissime discernere decuit, quas cōtra ponti
 ficū suoꝝ rapacitates necessitas (vt cōperimus) tādē cōpulit in publicū examē deferri, hic em̄
 pōtificis (vt euidēs inq̄sitio patefecit) indiscreto moderamine parrochianas eccl̄ias p̄grauā
 tes, dū in exactiōibus sup̄flui frequēter existūt pene vsq; ad exactiōē extremæ virtutis qual
 dā basilicas p̄duxisse probant. Ne ergo fiat de cætero qd̄ constat hactenus inordinate p̄sum
 ptū, nō amplius q̄ duos solidos vnusq; ep̄oꝝ priuatæ prouinciæ p̄ singulas dioceses, vel sin
 gulas ecclesias iuxta synodū Braccarēsem annua illatione sibi expectet inferri, monasteriorū
 tñ basilicis ab hac solutionis exp̄fione seiunctis. Cū vero ep̄s diocesem visitat nulli p̄æ mul
 tudine onerosus existat, nec vnq; quinarium numeꝝ euectiōis excedat, aut amplius q̄ vna die
 per vnāquāq; basilicā remorandi licētiā habeat. Quicunq; vero pōtificū eorundē aliter q̄ de
 cernimus agendū p̄æsumperit correptioni proculdubio canonū subiacebit, tanq̄ constitu
 tionū synodalium transgressor, & p̄iscoꝝ patrum edicti corruptor.

V. ¶ Quosdā paternarū ignaros, vel oblitos traditionū, in tantā cōspicimus corruisse defi
 diā, vt eoꝝ execrando vsu pene oblita patefcāt quæ extiterunt legitime constituta. Dū enim
 indocti docere appetunt, qd̄ aliud q̄ quia ignorantia errore vexent, ostēdunt. Et quia gressu
 p̄postero innitētes p̄sumptionē doctrinæ docēdi studio anteponunt, patet qd̄ nō summæ hu
 militatis grām petunt, sed exactiōni deprauationis inferuiunt. Ex hoc ergo iuste seueritatis
 talia decernētes opportuno amputare iudicio inuimus eos q̄s in cellulis proprijs reclusa san
 ctæ vitæ ambitio tenet, quosq; eiusdē sancti propositi, & merita iuuant, & probitas ornat, q̄
 hos dei auxilio, & n̄o fauore tutos eē cōstat, illos vero q̄s in tali proposito ignauia impulit, nō
 prudētæ cognitio deputauit, quosq; nulla vitæ dignitas ornat, sed (qd̄ est deterius) & ignorā
 tia scēdat, & moꝝ execratio turbat, decernimus ab his abiici cellulis atq; locis in q̄bus aut ferūt
 tur vagi, aut tenentur inclusi, atq; ab ep̄is siue rectoribus monasterioꝝ ex quoꝝ congregatione
 fuerūt, vel in quoꝝ vicinitate consistūt in monasterijs omnimodo deputent, vt illic sancti or
 dinis meditātes doctrinā primū possint discere q̄ sunt à patribus instituta, vt postea valeant
 docere q̄ sunt sancta meditatione percepta, atq; tūc demū si doctrinæ & sancti opis fructu ex
 titerint fœcundati ad summā virtutis properēt exercitio sanctæ intētionis imbuti. Deinceps
 aut quicunq; ad hoc sanctū propositū venire disposuerint, nō aliter illis iteꝝ dabit̄ assequi, nec
 hoc antea poterūt adipsi, nisi prius in monasterijs instituti, & secundū sanctas monasterio
 rū regulas plenius eruditi, & dignitatē honestæ vitæ, & notitiā potuerit sanctæ promereri do
 ctrinæ. Illos aut q̄s tantū extrema vesania occuparit, vt in certis locis vagi, ac moꝝ depraua
 tionibus inhonesti, vllā prorsus, nec stabilitatē sedis, nec honestatem mētis habere extiterint
 cogniti, quicunq; ex sacerdotibus vel ministris vagantes reppererint, aut si fuerint prope, cœ
 nobiorum patribus corrigendos assignent, aut si difficile est pro sola honestate vigoris suę po
 testati erudiendos inclinent.

VI. ¶ Id etiā placuit, vt pro reuerētia principis, ac regiæ sedis honore, vel metropolitani ci
 uitatis ipsius, & consolatione conuicini Toletanæ vrbis episcopi, qui eiusdem pontificis ad
 monitiōē acceperint, singulis per annū mensibus in eadē vrbe debeant commorari, messiuus
 ac vindemialibus ferijs relaxatis. Nos autē immortalī deo, & glorioso Cindasundo principi
 ob cuius votū in hanc vrbē sancta deuotione conuenimus, gratias vnanimiter offerentes, op
 tabili annisū deposcimus, vt sanctæ ecclesiæ catholicæ fidei semp ac pacis cumuleretur affectus
 & memorato principi cū prosperitate p̄sentis regni futuri etiā largiantur premia gaudij, ipso
 p̄stātē qui in trinitate vnus deus viuūt & gloriāt in secula seculorū. Honoratus in Christi no
 mine sanctæ Emeritēsis ecclesiæ metropolitanus ep̄s hæc constituta definiēs subscripsi. Si
 militer & alij episcopi subscripserunt, numero, triginta octo.

Incipiunt capitula concilij octauū Toletani.

¶ Allocutio Reccesunthi regis ad synodum.	¶ De his q̄ post assumpta ecclesiasticarū dig nitatū officia, ad coniugia redeunt,	7	
¶ De catholice fidei plenitudine	¶ De nō ordinandis his qui psalmoꝝ cantico rum, seu hymnoꝝ ignari sunt,	8	
Capitulum primum	¶ De his q̄ p̄ætextu incōmodæ egritudinis quadragesimæ ieiunium soluunt	9	
¶ De incauto iuramento	2	¶ De his qui aut per auctoritatem aut per vim ordinati sunt.	10
¶ De his q̄ sacrosanctos ordines muneribus assequunt, & fautoribus eoꝝ.	3	¶ De cōfirmatōe vniuersaliū decretorū.	11
¶ De incontinentibus episcopis.	4	¶ De iudæis.	12
¶ De incōtinētibus p̄b̄is, ac diaconibus, & se minis q̄ talibus coniunguntur.	5		
¶ De incōtinētibus diaconibus.	6		